

**ҚОНУНИ
ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН**

ДАР БОРАИ МАҚОМОТИ ХУДИДОРАКУНИИ ШАҲРАК ВА ДЕҲОТ

(Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, соли 2009, №7-8, мод.503; Қонуни ҚТ аз 16.04.2012с., №827; аз 01.08.2012с., №899)

Қонуни мазкур муносибатҳои ҷамъиятиро оид ба ташкил, ваколат ва фаъолияти мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот танзим намуда, асосҳои ҳуқуқӣ, иқтисодӣ ва молиявӣ онро муайян менамояд.

БОБИ 1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

Моддаи 1. Мафҳумҳои асосӣ

Мафҳумҳои асосие, ки дар Қонуни мазкур истифода мешаванд:

- **шаҳрак ва деҳот** – воҳиди марзӣю маъмурий мебошад, ки дар ҳудуди он худидоракунӣ бевосита ва ё ба воситаи мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот амалӣ мешавад;

- **худидоракунии шаҳрак ва деҳот** - фаъолияти аҳолии шаҳрак ва деҳот мебошад, ки бевосита ё ба воситаи мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот таҳти масъулияти худ барои ҳал намудани масъалаҳои иҷтимоӣ, иқтисодӣ ва фарҳангии аҳамияти маҳаллидошта, бо назардошти манфиатҳои умумиҷамъиятӣ, анъанаҳои миллӣ ва хусусиятҳои маҳаллӣ, амалӣ мегардад;

- **мақоми худидоракунии шаҳрак ва деҳот** – Ҷамоат (Ҷамоати шаҳрак ва Ҷамоати деҳот) мебошад, ки аз ҷониби интихобкунандагони шаҳрак ва деҳот интихоб шуда, масъалаҳои дорои аҳамияти маҳаллиро дар доираи **ваколатҳои** худ ҳал мекунад; (**ҚТ аз 16.04.2012с., №827**)

- **маҷлиси Ҷамоат** – шакли асосии фаъолияти Ҷамоат буда, дар он масъалаҳои салоҳияти Ҷамоат баррасӣ мешаванд;

- **Шӯрои Ҷамоат** – мақомоти коллегиялии Ҷамоат буда, ваколатҳои пешбининамудаи Қонуни мазкурро амалӣ менамояд;

- **раиси Ҷамоат** – роҳбари мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот буда, аз тарафи вакилони Ҷамоат интихоб мешавад;

- **вакили Ҷамоат** – шаҳрванде, ки бо тартиби муқарраркардаи Қонуни мазкур ба Ҷамоат интихоб шудааст;

- **масъалаҳои дорои аҳамияти маҳаллӣ** – масъалаҳои ҳамаҷунбаи аҳолии шаҳрак ва деҳот, ки барои ҳалли онҳо Ҷамоат масъулияти пурра дошта, онҳоро дар доираи стандартҳои давлатӣ, мутобиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва бо истифодаи маблағҳои худӣ мустақилона амалӣ менамояд;

- **ваколати вогузоршаванда** – ваколати мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, ки мутобиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва ё дар асоси шартномаи тарафҳо ба ихтиёри Ҷамоат, инчунин ваколати Ҷамоат, ки дар асоси шартнома ба мақомоти худфаъолияти ҷамъиятӣ вогузошта мешавад;

- **ваколати истисноӣ** – ваколате, ки мутобиқи Қонуни мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ба мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот тааллуқ дорад ва барои иҷрои он танҳо ин мақомот масъул мебошад.

Моддаи 2. Қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот

Қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот ба Конститутсия (Сарқонуни) Ҷумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз Қонуни мазкур, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Ҷумҳурии Тоҷикистон онҳоро эътироф намудааст, иборат мебошад.

Моддаи 3. Мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот

1. Мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот Ҷамоат аст.

2. Ҷамоат шахси ҳуқуқӣ буда, дорои мӯҳри мудаваар мебошад, ки дар он Нишони давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва номи пурраи Ҷамоат тасвир меёбад.

3. Танзими ҳуқуқии фаъолияти Ҷамоат мутобиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ дар бораи мақомоти давлатӣ сурат мегирад.

Моддаи 4. Иштироки шаҳрвандон дар худидоракунии шаҳрак ва деҳот

1. Шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки синнашон ба 18 расидааст ва дар ҳудуди шаҳрак ва деҳот истиқомат мекунанд, ҳуқуқ доранд дар ташкил ва фаъолияти мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот иштирок намоянд.

2. Ҳама гуна маҳдудкунии ҳуқуқи шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон, қатъи назар аз миллат, наҷод, ҷинс, забон, эътиқоди динӣ, мавқеи сиёсӣ, вазъи иҷтимоӣ, таҳсилот ва молу мулк дар ташкил ва фаъолияти мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот, ба ғайр аз ҳолатҳои, ки дар Қонуни мазкур нишон дода шудаанд, манъ аст.

Моддаи 5. Принсипҳои фаъолияти мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот

Фаъолияти мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот ба принсипҳои зерин асос меёбад:

- қонуният ва адолати иҷтимоӣ;

- ҳифзи ҳуқуқи озодиҳои инсон ва шаҳрванд;

- демократия, ошкорбаёнӣ ва ба эътибор гирифтани афкори омма;

- мустақилият, худидоракунӣ ва масъулият дар ҳалли масъалаҳои аҳамияти маҳаллидошта;

- ҳисоботдиҳанда будан дар назди аҳоли;

- иштироки шаҳрвандон дар худидоракунии маҳаллӣ;

- мутобиқати манфиатҳои маҳаллӣ ва умумидавлатӣ;

- коллегияли будани фаъолияти Ҷамоат.

Моддаи 6. Дастгирии давлатии мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот

1. Мақомоти ҳокимияти давлатӣ дар ташкил, инкишоф ва фаъолияти самараноки мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот шароити зарурии ҳуқуқӣ, ташкилӣ, моддӣ, молиявӣ муҳайё намуда, барои амалишавии ҳуқуқи шаҳрвандон ба худидоракунии маҳаллӣ мусоидат мекунад.

2. Мақомоти ҳокимияти давлатӣ метавонад татбиқи ваколатҳои алоҳидаи худро ба мақомоти худидоракунии **шаҳрак ва деҳот** дар асоси шартнома ва бо маблағгузори ин ваколатҳо вогузорад. **(ҚҶТ аз 16.04.2012с., №827)**

Моддаи 7. Муносибати мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот бо мақомоти худфаъолияти ҷамъиятӣ

Мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот бо мақомоти худфаъолияти ҷамъиятӣ ҳамкорӣ менамояд, барои амалӣ намудани вазифаҳои онҳо мусоидат намуда, онҳоро ба қайди баҳисобгирии мегирад ва метавонад татбиқи ваколатҳои алоҳидаи худро дар асоси шартнома ва бо маблағгузори ин ваколатҳо ба онҳо вогузорад.

БОБИ 2. ТАШКИЛ, ВАКОЛАТҲО ВА ФАЪОЛИЯТИ МАҚОМОТИ ХУДИДОРАКУНИИ ШАҲРАК ВА ДЕҲОТ

Моддаи 8. Тартиби ташкили Ҷамоат

1. Ҷамоат аз вакилон иборат буда, онҳо дар асоси принципҳои умумӣ, баробар, мустақим ва бо овоздиҳии пинҳонӣ ба мӯҳлати 5 сол интихоб мешаванд.

2. Шумораи вакилони Ҷамоат дар маҷлиси Ҷамоат муайян карда мешавад, ки онҳо аз 15 нафар кам ва аз 40 нафар зиёд буда наметавонанд. Ҳар як деҳа, новобаста аз шумораи интихобкунандагонаш, дар Ҷамоат бояд ҳадди ақалл як нафар намоянда дошта бошад.

3. Ҷамоат дар сурати интихоб шудани на камтар аз се ду ҳиссаи шумораи умумии вакилон салоҳиятнок мебошад.

4. Фаъолияти Ҷамоат дар рӯзи оғози маҷлиси якуми Ҷамоати нав интихобшуда қатъ мегардад.

5. Ҳангоми барҳамдиҳии воҳиди марзиви маъмури Ҷамоат пароканда мешавад ва ваколати вакилони Ҷамоат қатъ мегардад.

6. Ҳангоми азнавташкилдихӣ (ҳамроҳшавӣ, муттаҳидшавӣ, табдилдихӣ, тақсимшавӣ ва ҷудошавӣ) воҳидҳои марзиви маъмури вакили Ҷамоат вакили Ҷамоати азнавташкилшудае мебошад, ки ба ҳайати он аксарияти интихобкунандагони вакил дохил мешаванд ва то оғози фаъолияти Ҷамоати нав интихобшуда ваколати худро нигоҳ медорад.

7. Ҳангоми ташкили шаҳрак ё деҳоти нав масъалаи муайян намудани шумораи вакилони Ҷамоат, ташкили ҳавзаҳои интихобот, таъини интихобот ва таъсиси комиссияи интихоботи Ҷамоат мутобиқи талаботи меъёрҳои Қонуни мазкур аз ҷониби Маҷлиси вакилони халқи шаҳр ё ноҳияи дахлдор ҳал карда мешавад.

Моддаи 9. Шакли фаъолияти мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот

1. Шакли асосии фаъолияти мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот маҷлиси Ҷамоат мебошад, ки соли на камтар аз чор маротиба даъват карда мешавад. Маҷлиси якуми Ҷамоати навинтихобшударо комиссияи интихоботи Ҷамоат дар муддати на дертар аз ду ҳафтаи баъди интихоби вакилони Ҷамоат даъват менамояд.

2. Маҷлиси Ҷамоат дар сурати иштироки аз се ду ҳиссаи шумораи умумии вакилони Ҷамоат салоҳиятнок мебошад.

3. Маҷлиси якуми Ҷамоатро раиси комиссияи интихоботи Ҷамоат мекушояд ва то интихоб шудани раиси Ҷамоат ба он раисӣ намуда, дар овоздиҳии вакилони Ҷамоат иштирок намекунад.

4. Ҷараёни маҷлиси Ҷамоат дар шакли протокол ба расмият дароварда шуда, ба он раисикунанда имзо мегузорад.

5. Маҷлиси Ҷамоат ошкоро гузаронида шуда, дар он намояндагони ташкилотҳо, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ, хизматҳои сиёсӣ, воситаҳои ахбори омма ва шаҳрвандоне, ки дар ҳудуди шаҳрак ва деҳоти дахлдор зиндагӣ мекунад, бо мувофиқаи раиси Ҷамоат метавонанд иштирок намоянд.

6. Тартиби фаъолияти Ҷамоат ва мақомоти дигари онро дастури Ҷамоат, ки аз тарафи Ҷамоат қабул мегардад, муайян мекунад.

7. Ҷамоат оид ба масъалаҳои салоҳияти худ қарор қабул мекунад.

8. Иҷрои қарорҳои Ҷамоат дар ҳудуди шаҳрак ва деҳот барои шахсони ҳуқуқӣ ва воқеӣ ҳатмӣ мебошад.

Моддаи 10. Ваколатҳои Ҷамоат дар соҳаи ташкили фаъолияти он

Ҷамоат дар соҳаи ташкили фаъолияти он ваколатҳои зерин дорад:

- интихоб ва озод намудани раиси Ҷамоат, муовини ӯ (муовинони ӯ) ва котиби Ҷамоат;

- таъсиси комиссияҳои Ҷамоат;

- қабули дастури Ҷамоат;

- қабули буҷети шаҳрак ва деҳот, ҳангоми зарурат ворид намудани тағйири иловаҳо ба он, назорати иҷро ва тасдиқи ҳисоботи иҷрои буҷет;

- таъин ва гузаронидани овоздиҳии аҳолии шаҳрак ва деҳот оид ба масъалаҳои аҳамияти маҳаллидошта;

- ирсол пешниҳод оид ба тағйири воҳидҳои марзиви маъмури, номгузорӣ, иваз кардани номи деҳаю кӯчаҳо, майдону дигар объектҳо бо тартиби муайяннамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ;

- ҳамкорӣ бо мақомоти худидоракунии шаҳраку деҳоти дигар ва таъсиси ассотсиатсияҳо бо онҳо;

- шунидани ҳисоботи раиси Ҷамоат;

- шунидани гузориши роҳбарони **ташкилотҳо**, мақомоти худфаъолияти ҷамъиятӣ ва дигар шахсони ҳуқуқии дар ҳудуди шаҳрак ва деҳот воқеъбуда оид ба масъалаҳои салоҳияти Ҷамоат; **(ҚҶТ аз 16.04.2012с., №827)**

- тасдиқ ё бекор кардани қарорҳои шӯрои Ҷамоат ва қарорҳои раиси Ҷамоат;

- ҳалли дигар масъалаҳое, ки санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ пешбинӣ кардаанд.

Моддаи 11. Ваколатҳои Ҷамоат дар соҳаи иқтисод ва молия

Ҷамоат дар соҳаи иқтисод ва молия ваколатҳои зерин дорад:

- таҳия ва тасдиқи барномаҳои рушди иқтисодию иҷтимоии шаҳрак ва деҳот;
- бурдани китобҳои хоҷагидорӣ;
- тасдиқи сохтор, сметаи хароҷот ва чадвали воҳидҳои кори Ҷамоат бо пешниҳоди шӯрои Ҷамоат ва дар доираи меъёри муқаррарнамудаи

Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ намудани он;

- назорати истифода ва ҳифзи заминҳои наздиҳавлиғӣ ва заминҳои хоҷагиҳои иловагии ёрирасони шахсӣ;
- мутобиқи қонунгузорӣ таъсис додани **корхонаҳои коммуналӣ ва дигар корхонаҳо**, кооперативҳо, устохонаҳо, сеҳҳои хунаҳои халқӣ ва дигар ташкилотҳо; **(ҚҶТ аз 16.04.2012с., №827)**
- дастгирӣ намудани ташаббусҳо оид ба рушди иқтисодию иҷтимоии шаҳрак ва деҳот;
- ҳалли дигар масъалаҳо мутобиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Моддаи 12. Ваколатҳои Ҷамоат дар соҳаи қонуният, тартиботи ҷамъиятӣ ва мудофия

Ҷамоат дар соҳаи қонуният, тартиботи ҷамъиятӣ ва мудофия салоҳиятҳои зерин дорад:

- ташкили таъмини иҷрои қонунҳо ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ дар доираи салоҳияти Ҷамоат;
- ҷалби аҳоли барои гузаронидани чорабиниҳои мудофияи гражданин ва бартараф намудани оқибатҳои офатҳои табиӣ;
- андешидани тадбирҳо дар доираи салоҳияти Ҷамоат оид ба таъмини тартиботи ҷамъиятии ҳудуди ҷамоат ва пешгирии ҳолатҳои ҳуқуқвайронкунӣ.

Моддаи 13. Салоҳияти Ҷамоат дар соҳаи ҳифзи иҷтимоӣ, ободонӣ ва ҳалли масъалаҳои муҳити зист

Ҷамоат дар соҳаи ҳалли масъалаҳои иҷтимоӣ, ободонӣ ва ҳифзи муҳити зист **салоҳиятҳои** зерин дорад:

- иштирок дар таҳия ва амалӣ намудани барномаи минтақавии мусоидат ба шуғли аҳоли ва андешидани чораҳо оид ба танзими раванди муҳоҷират;
- назорати танзими анъана ва ҷашну маросимҳо;
- андешидани чораҳо оид ба беҳбудии шароити манзилию маиши аҳоли, ҳифзи саломатӣ, муҳофизати муҳити зист;
- ҳалли масъалаҳои аҳамияти маҳаллидошта (нигоҳдорӣ ва ободонии роҳҳо, кӯчаҳо, майдонҳо, муассисаҳои фарҳангӣ, манбаҳои обтаъминкунӣ, **бозорҳои маҳаллӣ**, инчунин нигоҳдори қабристонҳо ва таъмини тозагии маҳал аз партовҳо) ва тасдиқи қоидаҳо оид ба амалӣ намудани онҳо. **(ҚҶТ аз 16.04.2012с., №827)**

Моддаи 14. Ваколатҳои алоҳидаи вогузоршавандаи давлатӣ ба мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот

1. Ба ваколатҳои алоҳидаи давлатӣ, ки ба мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот вогузошта мешаванд, инҳо метавонанд дохил шаванд:

- мусоидат дар мустақкам намудани қонуният ва тартиботи ҷамъиятӣ;
- назорати иҷро қоидаҳои низоми шиносномавӣ ва мутобиқи тартиби муқарраргардида бақайдгирӣ ва азқайдбарории шаҳрвандон;
- баҳисобгирии оилаҳои камбизоат ва ташкили дастгирии иҷтимоии онҳо;
- сабти асноди ҳолати шаҳрвандӣ мутобиқи қонунгузорӣ;
- анҷом додани амалиёти алоҳидаи нотариалӣ мутобиқи меъёрҳои пешбиниамудаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи нотариати давлатӣ»;
- ба шаҳрвандон додани ҳуҷҷатҳои тасдиқкунандаи ҷои зист, вазъи оилавӣ ва ҳолатҳои дигар;
- мусоидат дар ташкили даъват ба хизмати ҳарбӣ ва дигар чорабиниҳои ҳарбӣ;
- таъмини чораҳои зарурӣ барои ҳифзи зироатҳои кишоварзӣ, пешгирии касалиҳои ҳайвонот, муҳофизати ҷангал ва буттазорҳо;
- таҳия ва татбиқи чорабиниҳо оид ба муҳофизати муҳити зист;
- мусоидат ба ҷамъоварии андоз ва дигар пардохтҳо;
- мусоидат ба таъмини ҳимояи ҳуқуқи истеъмолкунандагон;
- дигар ваколатҳое, ки мутобиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон вогузошта шудаанд.

2. Вогузори ваколатҳои алоҳидаи давлатӣ ба мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот дар асоси санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва шартномаи тарафҳо бо маблағгузори ин ваколатҳо сурат мегирад.

Моддаи 15. Вакили Ҷамоат ва ҳуқуқи вазифаҳои он

1. Вакили Ҷамоат намояндаи халқ буда, ҳуқуқ дорад фикри худро озодона баён кунад, мувофиқи иродаи худ овоз диҳад, манфиати интиҳобкунандагонро ҳимоя намояд.

2. Вакили Ҷамоат вазифадор аст дар маҷлиси Ҷамоат иштирок намуда, барои иҷро қарорҳои Ҷамоат мусоидат кунад, мунтазам ба интиҳобкунандагон аз фаъолияти худ ҳисобот диҳад.

3. Вакили Ҷамоат фаъолияти хизматиашро (кориашро) қатъ накарда, ваколати худро амалӣ мегардонад. Ӯ ҳангоми иштирок дар маҷлиси Ҷамоат ва мақомоти он аз иҷро вазифаҳои хизматӣ (корӣ) **бо нигоҳ доштани музди меҳнат** озод карда мешавад.

4. Ваколати вакили Ҷамоат дар ҳолатҳои зерин пеш аз мӯҳлат қатъ мегардад:

- дар асоси аризаи ӯ;
- ба қувваи қонунӣ даромадани ҳалномаи суд дар ҳусуси ғайри қобили амал донистани ӯ;
- ба қувваи қонунӣ даромадани ҳукми айбдоркунии суд;
- қатъи шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон;

- пеш аз мӯҳлат пароканда шудани Ҷамоат;
- бе сабаби узрнок се маротиба пай дар пай иштирок накардан дар маҷлиси Ҷамоат;
- ҳангоми вафот;
- дигар намудани ҷои зисти доими берун аз ҳудуди Ҷамоат.

5. Масъалаи пеш аз муҳлат катъ намудани ваколати вакили Ҷамоат дар маҷлиси Ҷамоат баррасӣ гардида, он бо қарори маҷлиси Ҷамоат бо тарафдорӣ на камтар аз се ду ҳиссаи шумораи умумии вакилони Ҷамоат қабул карда мешавад. (ҚҶТ аз 16.04.2012с., №827)

Моддаи 16. Шӯрои Ҷамоат

1. Шӯрои Ҷамоат мақомоти коллегиялии Ҷамоат буда, дар ҳайати 7 - 11 нафар ташкил карда мешавад.
2. Ба ҳайати шӯрои Ҷамоат раиси Ҷамоат, муовини ӯ (муовинони ӯ), котиби Ҷамоат дохил мешаванд. Маҷлиси Ҷамоат ба ҳайати шӯрои Ҷамоат дигар вакилонро низ интихоб карда метавонад.
3. Шӯрои Ҷамоат ҳар моҳ на камтар аз як маротиба даъват карда мешавад.

Моддаи 17. Ваколатҳои шӯрои Ҷамоат

1. Шӯрои Ҷамоат:
  - маҷлиси Ҷамоатро даъват мекунад ва рӯзномаи онро тартиб медиҳад;
  - фаъолияти комиссияҳои Ҷамоатро ҳамоҳанг месозад ва барои самаранокии кори онҳо мусоидат менамояд;
  - барои ба вазифа таъин ва аз вазифа озод намудани роҳбарони корхонаю ташкилотҳои мансуби моликияти коммуналии шаҳр ё ноҳия, ки дар ҳудуди Ҷамоат ҷойгиранд, розигӣ медиҳад;
  - роҳбарони корхонаю ташкилотҳоро, ки аз бучети Ҷамоат маблағгузорӣ карда мешаванд ё Ҷамоат онҳоро таъсис додааст, бо пешниҳоди раиси Ҷамоат ба вазифа таъин ва аз вазифа озод мекунад ва барои тасдиқ ба маҷлиси Ҷамоат пешниҳод мекунад;
  - назорати иҷрои қарорҳои Ҷамоатро ташкил мекунад;
  - ба баррасии роҳбарони мақомоти дахлдори ҳокимияти давлатӣ оид ба шахсони мансабдори онҳо ва дигар ташкилотҳо, ки дар ҳудуди шаҳрак ва деҳот фаъолият менамоянд, дар сурати аз ҷониби онҳо иҷро накардани талаботи қонунҳо, санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, санадҳои мақомоти ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти худидоракунии **шаҳрак ва деҳот** пешниҳод ирсол менамояд;
2. Шӯрои Ҷамоат оид ба масъалаҳои салоҳияти худ қарор қабул мекунад, ки ба он раиси Ҷамоат имзо мегузорад.

Моддаи 18. Комиссияҳои Ҷамоат

1. Ҷамоат бо мақсади баррасии пешаки ва тайёр намудани масъалаҳо, инчунин назорати иҷрои қарорҳои Ҷамоат, шӯрои Ҷамоат ва мақомоти ҳокимияти давлатӣ аз ҳайати вакилони Ҷамоат комиссияҳо таъсис медиҳад.
2. Тартиби интихоб ва фаъолияти комиссияҳоро дастури Ҷамоат муайян мекунад.

Моддаи 19. Тартиби интихоб ва озод намудани раис, муовини (муовинони) раис ва котиби Ҷамоат

1. Раиси Ҷамоат дар маҷлиси Ҷамоат аз ҳайати вакилони он бо тарафдорӣ аксарияти шумораи умумии вакилони Ҷамоат ба вазифа интихоб ва аз вазифа озод карда мешавад.
2. Номзади раиси Ҷамоатро раиси шаҳр, ноҳия пешниҳод менамояд.
3. Муовини (муовинони) раис ва котиби Ҷамоат аз ҳайати вакилони Ҷамоат бо пешниҳоди раиси Ҷамоат дар маҷлиси Ҷамоат бо тарафдорӣ аксарияти шумораи умумии вакилони Ҷамоат ба вазифа интихоб ва аз вазифа озод карда мешавад.
4. Номзади раис, муовини ӯ (муовинони ӯ) ва котиби Ҷамоат бояд ба талаботи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи хизмати давлатӣ» мувофиқат намояд.
5. Раис, муовини ӯ (муовинони ӯ) ва котиби Ҷамоат дар мавридҳои зерин пеш аз мӯҳлат аз вазифа озод карда мешаванд:
  - дар асоси ариза оид ба истеъфо рафтан;
  - ба қувваи қонунӣ даромадани ҳалномаи суд дар хусуси ғайри қобили амал донишҷӯи ӯ;
  - ба қувваи қонунӣ даромадани ҳукми айбдоркунии суд;
  - мунтазам иҷро накардани ўҳдадорихи хизматӣ;
  - қатъи шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон;
  - дигар асосҳои муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Моддаи 20. Ваколатҳои раиси Ҷамоат

- Раиси Ҷамоат:
- иҷрои талаботи Конститутсия (Сарқонуни) Ҷумҳурии Тоҷикистон, қонунҳо, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, санадҳои мақомоти ҳокимияти давлатӣ ва Ҷамоатро таъмин мекунад;
  - ба фаъолияти Ҷамоат роҳбарӣ ва дар ҷаласаи шӯрои Ҷамоат раисӣ мекунад ва ба санадҳои онҳо имзо мегузорад;
  - Ҷамоатро дар муносибат бо мақомоти давлатӣ, ташкилотҳо ва иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ намоёндагӣ мекунад;
  - шаҳрвандонро қабул мекунад, муроҷиати онҳоро баррасӣ менамояд, доир ба ҳалли онҳо дар доираи салоҳияти худ чораҳои дахлдор меандешад;
  - кормандони Ҷамоатро ба кор қабул ва аз кор озод менамояд;
  - соли на камтар аз як маротиба аз фаъолияти худ ба Ҷамоат ҳисобот медиҳад.

Моддаи 21. Ваколатҳои раиси Ҷамоат дар соҳаи иқтисод, бюджет ва молия

Дар соҳаи иқтисод, буҷет ва молия раиси Ҷамоат:

- лоиҳаи буҷети шаҳрак ва деҳотро дар мувофиқа бо мақомоти молияи ноҳия, шаҳр таҳия намуда, барои қабул пешниҳод менамояд ва оид ба иҷрои он ҳисобот медиҳад;
- ҷалби сармоягузори мутобиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ташкил мекунад;
- сари вақт аз аҳолии ҷамъоварӣ намудани маблағҳои андоз, суғурта ва дигар пардохтхоро ташкил мекунад;
- баҳисобгирии соҳибқорони инфиродӣ, хоҷагиҳои деҳқонӣ, ширкатҳои хоҷагидорӣ, кооперативҳои истеҳсоли ва дигар ташкилотхоро ба роҳ менамояд;
- баҳисобгирии аҳолии саршумори чорвои аҳолии ва дигар ҳисоботи муқарраршудаи омори ташкил мекунад.
- **корхонаҳои коммуналӣ ва дигар корхонаҳо**, кооперативҳо, устохонаҳо, сехҳои хунарҳои халқӣ ва дигар ташкилотхоро мутобиқи қонунгузорӣ метавонад таъсис диҳад.

Моддаи 22. Ваколатҳои раиси Ҷамоат дар соҳаи қонуният, тартиботи ҷамъиятӣ ва мудофия

Дар соҳаи қонуният, тартиботи ҷамъиятӣ ва мудофия раиси Ҷамоат:

- сабти асноди ҳолати шаҳрвандиро мутобиқи қонунгузорӣ ташкил мекунад;
- амалиёти алоҳидаи нотариалиро тибқи меъёрҳои пешбининамудаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи нотариати давлатӣ» таъмин менамояд;
- ҳуҷжатҳои тасдиқунандаи ҷои зист, вазъи оилавӣ ва дигар ҳолатхоро ба шаҳрвандон медиҳад;
- оид ба ҳифзи молу мулкӣ бесоҳиб, ки ба ихтиёри давлат мегузарад, тадбирҳо меандешад;
- оид ба таъмини тартиботи ҷамъиятӣ дар ҳудуди Ҷамоат, бақайдгирӣ ва азқайдбарории шаҳрвандон, пешгирии ҳолатҳои ҳуқуқвайронкунӣ дар доираи салоҳияти Ҷамоат тадбирҳо меандешад;
- ба ташкил ва гузаронидани тадбирҳои оммавӣ сиёсӣ, маънавӣ маърифатӣ роҳбарӣ намуда, ба мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ дар ин самт мусоидат мекунад;
- ба даъвати ӯҳдадорони ҳарбӣ ва даъватшавандагон мусоидат менамояд, аҳолиро барои гузаронидани чорабиниҳои мудофияи гражданин ва ҳолатҳои фавқуллода ҷалб мекунад.

Моддаи 23. Ваколатҳои раиси Ҷамоат дар соҳаи ҳифзи иҷтимоӣ, ободонӣ ва муҳити зист

Дар соҳаи ҳифзи иҷтимоӣ, ободонӣ ва муҳити зист раиси Ҷамоат:

- баҳисобгирии оилаҳои камбизоат ва дастгирии иҷтимоии онҳоро ташкил менамояд;
- оид ба беҳтар намудани шароити моддию маиши маъёбон, оилаҳои камбизоат ва шахсоне, ки аз офатҳои табиӣ зарар диданд, мусоидат менамояд;
- дар бобати беҳбудии шароити манзилию маиши аҳолии ҳифзи муҳити зист чораҳо меандешад;
- ободонии майдону гулгаштҳо ва қабристонхоро ташкил мекунад;
- аҳолии ташкилотҳои ҳудуди шаҳрак ва деҳотро дар ободонӣ ва сабзу хуррамгардонӣ ҷалб менамояд;
- назорати вазъи санитарии маҳалҳо, манбаҳои обтаъминкунӣ, муассисаҳои таълимию фарҳангӣ, тандурустӣ ва дигар иншоотҳо, инчунин риояи қоидаҳои байториро ташкил менамояд;
- назорати истифода ва ҳифзи замини ҳудуди шаҳрак ва деҳотро мутобиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ташкил мекунад ва масъалаҳои вобаста ба заминро ба муҳокимаи Ҷамоат пешниҳод менамояд;
- фаъолияти комиссияро оид ба иҷрои Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи танзими анъана ва ҷашну маросимҳо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон» назорат мекунад ва барои фаъолияти мунтазами комиссияи мазкур дар шаҳрак ва деҳот шароит муҳаё менамояд.

Моддаи 24. Дастгоҳи Ҷамоат

1. Ҷамоат дорои дастгоҳ мебошад, ки он аз тарафи раиси Ҷамоат ташкил ва роҳбарӣ карда мешавад.
2. Низомномаи дастгоҳ, сохтор ва шумораи кормандони он аз тарафи Ҷамоат бо пешниҳоди раиси Ҷамоат тасдиқ карда мешавад.
3. Маблағгузори дастгоҳи Ҷамоат дар доираи буҷети пешбинишудаи шаҳрак ва деҳот сурат мегирад.

БОБИ 3. АСОСҲОИ ИҚТИСОДИ ВА МОЛИЯВИИ ФАЪОЛИЯТИ МАҚОМОТИ ХУДИДОРАКУНИИ ШАҲРАК ВА ДЕҲОТ

Моддаи 25. Асосҳои иқтисодии фаъолияти мақомоти худидоракунӣ шаҳрак ва деҳот

Асосҳои иқтисодии фаъолияти мақомоти худидоракунӣ шаҳрак ва деҳотро молу мулкӣ шаҳрак ва деҳот ва дигар молу мулкӣ, ки ба он барои истифодабарӣ дода шудааст, ташкил медиҳанд.

Моддаи 26. Манбаҳои молиявии шаҳрак ва деҳот

1. Манбаҳои молиявии шаҳрак ва деҳот аз инҳо иборатанд:
  - маблағҳои буҷети шаҳрак ва деҳот;
  - маблағҳои мақсаднок аз ҳисоби буҷети ҷумҳуриявӣ дар шакли кӯмаки молиявии беподош (дотатсия);
  - мусоидати молиявӣ (субвенсия);
  - маблағҳои хайрия;
  - даромад аз хизматрасонии пулакӣ мутобиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ;
  - даромад аз иҷрои ваколатҳои алоҳидаи вогузоршудаи давлатие, ки мақомоти худидоракунӣ шаҳрак ва деҳот анҷом медиҳад;

- даромад аз молу мулки шахрак ва деҳот;
- даромад аз грантҳо ва сармоягузориҳо;
- дигар манбаъҳо, ки санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ накардааст.

2. Манбаъҳои молиявии шахрак ва деҳот тибқи талаботи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ташкил карда мешаванд. (ҚҶТ аз 16.04.2012с., №827)

Моддаи 27. Буҷети шахрак ва деҳот

1. Буҷети шахрак ва деҳот дар шакли қарори Ҷамоат таҳия гардида, дар маҷлиси он қабул карда мешавад.
2. Лоихаи буҷет аз рӯи манбаъҳои даромад ва самтҳои хароҷот мувофиқи тартиби муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ пешниҳод карда мешавад.
3. Буҷети шахрак ва деҳот барои амалӣ намудани вазифаҳои мақомоти худидоракунии шахрак ва деҳот харҷ карда мешавад.

БОБИ 4. ИНТИХОБОТИ ВАКИЛОНИ ҶАМОАТ

Моддаи 28. Ҳуқуқи умумӣ, баробар ва бевоситаи интихобот

1. Интихоботи вакилон ба Ҷамоат умумӣ аст. Шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки рӯзи интихобот синнашон ба 18 расидааст, қатъи назар аз миллат, наҷод, чинс, забон, эътиқоди динӣ, мавқеи сиёсӣ, вазъи иҷтимоӣ, таҳсилот ва молу мулк ҳуқуқи интихоб кардан ва интихоб шуданро ба Ҷамоат доранд.
2. Интихобкунандагон дар асоси баробар дар интихобот иштирок мекунанд ва ҳар кадоми онҳо як овоз доранд.
3. Вакилони Ҷамоат аз тарафи шаҳрвандон бевосита интихоб карда мешаванд.
4. Овоздиҳӣ дар интихоботи вакилони Ҷамоат озод ва пинҳонӣ сурат мегирад.

Моддаи 29. Ошкорбаёнӣ ҳангоми тайёри ва гузаронидани интихобот

1. Тайёри ва гузаронидани интихоботи Ҷамоат аз тарафи комиссияи интихоботи Ҷамоат ва комиссияҳои ҳавзавии интихоботи вакилони Ҷамоат ошкоро сурат мегирад.
2. Комиссияи интихоботи Ҷамоат ва комиссияҳои ҳавзавии интихоботи вакилони Ҷамоат ба шаҳрвандон аз ҷаҳати худ хабар медиҳанд ва ҷамъбасти интихоботро эълон мекунанд.

Моддаи 30. Таъини интихоботи Ҷамоат

1. Интихоботи вакилони Ҷамоат на дертар аз 40 рӯзи ба охир расидани мӯҳлати ваколати вакилони Ҷамоати даъвати амалкунанда бо қарори Ҷамоат таъин карда мешавад.
2. Маблағгузори интихоботи Ҷамоат аз ҳисоби буҷети Ҷамоат сурат мегирад.

Моддаи 31. Ташкили ҳавзаҳои интихобот

1. Барои интихоботи вакилони Ҷамоат на кам аз 15 ва на зиёда аз 40 ҳавзаи интихобот ташкил карда мешавад.
2. Шумораи ҳавзаҳои интихоботро Ҷамоат муқаррар менамояд.
3. Аз ҳар ҳавзаи интихобот як вакили Ҷамоат интихоб карда мешавад.

Моддаи 32. Ташкили комиссияи интихоботӣ

1. Барои ташкил ва гузаронидани интихоботи Ҷамоат комиссияи интихоботи Ҷамоат аз тарафи Ҷамоат таъсис дода мешавад.
2. Комиссияи интихоботи Ҷамоат на дертар аз панҷ рӯзи баъди таъин гардидани интихобот дар ҳайати 7-13 нафар ташкил карда мешавад.
3. Комиссияи интихоботи Ҷамоат дар ҳайати раис, муовини раис, котиби Комиссия ва аъзои он интихоб карда мешавад.

Моддаи 33. Ваколатҳои комиссияи интихоботи Ҷамоат

1. Комиссияи интихоботи Ҷамоат дорои ваколатҳои зерин мебошад:
  - иҷрои Қонуни мазкурро дар бахши интихобот назорат менамояд, татбиқи яхелаи онро таъмин мекунад;
  - ҳавзаҳои интихоботиро бо назардошти шумораи интихобкунандагон дар ҳудуди шахрак ва деҳот мутобиқи талаботи Қонуни мазкур ташкил мекунад ва ба онҳо ному рақам мегузорад;

-комиссияҳои ҳавзавии интихоботро ташкил мекунад; (ҚҶТ аз 16.04.2012с., №827)

- бюллетени намунааш муқарраршудаи интихоботро тасдиқ мекунад ва комиссияҳои ҳавзавии интихоботро бо бюллетенҳои интихобот таъмин менамояд;
  - масъалаҳои таъминоти моддию техникаи интихоботро ҳал менамояд;
  - вакилони интихобшударо ба қайд мегирад, натиҷаи интихоботи Ҷамоатро ҷамъбаст мекунад, оид ба ҷамъбасти интихобот ба аҳоли, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ хабар медиҳад;
  - овоздиҳӣ ва интихоботи такрорӣ, ҳамчунин интихоботи вакилро ба ҷои вакили хоричшуда мутобиқи талаботи Қонуни мазкур ташкил мекунад;
  - ҳуҷҷатҳои вобаста ба гузаронидани ташкили интихоботро ба бойгонӣ месупорад;
  - арзу шикоятҳоро доир ба масъалаҳои тайёри ва гузаронидани интихобот баррасӣ карда, оид ба онҳо қарор қабул мекунад;
  - мутобиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ **ваколатҳои** дигарро вобаста ба интихобот анҷом медиҳад.
2. Комиссияи интихоботи Ҷамоат дар доираи **ваколатҳои** худ қарор қабул мекунад.

Моддаи 34. Комиссияи ҳавзавии интихоботи вакили Ҷамоат

1. Комиссияи ҳавзавии интихоботро комиссияи интихоботи Ҷамоат на дертар аз 10 рӯзи баъди таъини интихоботи Ҷамоат дар ҳайати 5-11 нафар ташкил намуда, аз ҷумла раис, муовини раис, котиби комиссияро интихоб мекунад.

2. Комиссияи ҳавзавии интихобот рӯйхати интихобкунандагонро тартиб медиҳад; интихобкунандагонро ба рӯйхати интихобкунандагони ҳавзаи интихоботӣ шинос менамояд; номзадҳоро ба қайд мегирад; аҳолиро дар бораи маҳалли ҷойгиршавии комиссияи ҳавзавии интихобот, вақти кори он, инчунин рӯзи интихобот, ҷойи овоздиҳӣ хабардор мекунад; бинои овоздиҳӣ, қуттиҳои овоздиҳӣ ва дигар таҷҳизоти интихоботро тайёр мекунад; овоздиҳиро дар рӯзи интихобот ташкил мекунад; овозҳои интихобкунандагонро дар ҳавзаҳои интихобот ҳисоб менамояд.

Моддаи 35. Тартиби пешбарии номзадҳо ба вакили Ҷамоат

1. Номзадҳо ба вакили Ҷамоат ба таври худпешбарӣ, бо ҷамъ намудани имзоҳои на камтар аз 5 ғоизи интихобкунандагони ҳавзаи дахлдор сурат мегирад.

2. Пешбарии номзадҳо 25 рӯз пеш аз интихобот сар шуда, 15 рӯз пеш аз рӯзи овоздиҳӣ ба охир мерасад.

Моддаи 36. Талабот нисбати номзадҳо ба вакили Ҷамоат

1. Ҳар як шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки синни ӯ аз 18 кам набошад ва дар ҳудуди шаҳрак ва деҳоти дахлдор на камтар аз 3 соли охир истиқомат дошта бошад **ва забони давлатиро донад**, метавонад номзад ба вакили Ҷамоат пешбарӣ шавад. **(ҚҶТ аз 01.08.2012с., №899)**

2. Ходимони касбии ташкилотҳо ва иттиҳодияҳои динӣ, хизматчиёни ҳарбии Қувваҳои Мусаллаҳ, дигар қўшуну сохторҳои ҳарбӣ, судяҳо, прокурорҳо, шахсони ҳайати қаторӣ ва роҳбарикунандаи мақомоти корҳои дохилӣ, мақомоти гумрук, кормандони ҳифзи ҳуқуқи Агентии назорати давлатии молиявӣ ва мубориза бо коррупсия ва Агентии назорати маводи нашъаовари назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҳолати аз вазифа ба истеъфо рафтани метавонанд номзад ба вакили Ҷамоат пешбарӣ шаванд.

3. Шаҳрвандони зерин ҳуқуқи ба вакили Ҷамоат номзад шуданро надоранд:

- мутобиқи ҳалномаи суд ғайриқобили амал дониста шудаанд;

- дар асоси ҳукми суд дар ҷойҳои маҳрумӣ аз озодӣ мебошанд;

- бо қарори суд дар муассисаҳои таъбабатӣ маҷбури қарор доранд;

- ҷиноятҳои вазнин ва махсусан вазнини қасдона содир кардаанд (қатъи назар аз гузаштани мӯҳлат ва бардошта шудани доғи судӣ);

- барои содир кардани ҷиноятҳои вазнин ва махсусан вазнин айбдор шудаанд ё дар кофтуков мебошанд.

4. Номзад ба вакили Ҷамоат узви комиссияи интихоботӣ Ҷамоат, инчунин комиссияи ҳавзавии интихобот, ки овоздиҳиро дар ҳавзаи дахлдори интихобот ташкил мекунад, буда наметавонад. Шахсе, ки номзодиаш ба вакили пешбарӣ шудааст ва узви яке аз ин комиссияҳо мебошад, аз вақти ҷамчун номзад ба вакилӣ ба қайд ирифта шуданаш аз узвияти хамин комиссия озод карда мешавад. (ҚҶТ аз 16.04.2012с., №827)

Моддаи 37. Бақайдгирии номзадҳо

1. Барои бақайдгирии номзадҳо ба комиссияи ҳавзавии интихобот аризаи номзад ба вакилӣ ва рӯйхати имзоҳои интихобкунандагон пешниҳод карда мешаванд. Комиссияи ҳуҷҷатҳои пешниҳодшударо дар мӯҳлати 5 рӯз санҷида, дар бораи ба қайд гирифтани номзад ва ё рад намудани бақайдгирии номзад қарор қабул мекунад.

2. Номзад ба вакилӣ метавонад оид ба қарори комиссияи ҳавзавии интихобот дар бораи рад намудани бақайдгирии номзадии ӯ ба комиссияи интихоботи Ҷамоат ё суд шикоят кунад.

3. Бақайдгирии номзадҳо **15 рӯз пеш аз рӯзи овоздиҳӣ оғоз гардида, 5 рӯз қабл аз он** ба охир мерасад. **(ҚҶТ аз 16.04.2012с., №827)**

Моддаи 38. Ташвиқоти пешазинтихоботӣ

1. Номзадҳо ба вакили Ҷамоат баъд аз бақайдгирӣ ҳуқуқи ташвиқот бурданро доранд. Ташвиқот дар рӯзи овоздиҳӣ манъ аст.

2. Комиссияи ҳавзавии интихобот барои бурдани ташвиқоти пешазинтихоботии номзад мусоидат менамояд.

3. Дар вақти бурдани ташвиқот истифодаи методҳои маҷбурунии рӯҳӣ, ҷисмонӣ, динӣ, сӯистифодаи озодии воситаи ахбори омма, ташвиқоте, ки ҳисси бадбинӣ ва хусумати иҷтимоӣ, наҷодӣ, миллиро бедор мекунад, ба ғасби ҳокимият, зуран тағйир додани сохти конституционӣ, вайронкунии тамомияти давлат даъват менамояд, ташвиқоти ҷанг ва дигар шаклҳои сӯистифодаи озодии воситаи ахбори омма, ки қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ кардааст, иҷозат дода намешавад.

Моддаи 39. Вақт ва ҷои овоздиҳӣ

1. Интихоботи вакилони Ҷамоат дар рӯзи овоздиҳӣ аз соати 06-00 то 20-00 гузаронида мешавад.

2. Комиссияи ҳавзавии интихобот вақт ва ҷои овоздиҳиро 5 рӯз пеш аз рӯзи овоздиҳӣ ба интихобкунандагон хабар медиҳад.

Моддаи 40. Ташкил ва тартиби овоздиҳӣ

1. Интихобкунандагон дар биноҳои махсусе овоз медиҳанд, ки дар он ҳуҷраҳо ва дигар ҷойҳои махсус барои овоздиҳии пинҳонӣ таҷҳизонида шудаанд.

2. Раиси комиссияи ҳавзавии интихобот рӯзи интихобот пеш аз оғози овоздиҳӣ дар ҳузури ҳамаи аъзои комиссия қуттиҳои овоздиҳиро аз назар гузаронида, онҳоро сурғуч мекунад ё мӯҳр мегузорад.

3. Ҳар интихобкунанда шахсан худаш овоз медиҳад. Ба ҷои шахси дигар овоз додан манъ аст. Додани зиёда аз як бюллетен ба интихобкунанда манъ аст. Бюллетенҳои интихобот ба интихобкунандагон барои комиссияи ҳавзавии интихобот дар асоси рӯйхати интихобкунандагони ҳавзаи интихобот баъди пешниҳоди шиноснома ё ҳуҷҷати дигари тасдиқкунандаи шахсияти интихобкунанда дода мешавад.

4. Ҳар як интихобкунанда ба тарафдории як номзад овоз медиҳад. Бюллетенҳое, ки дар онҳо ба тарафдории ду ва ё зиёда номзадҳо ё ба ягон

номзад овоз дода нашудааст, безътибор дониста мешаванд.

5. Куттиҳои овоздиҳӣ аз тарафи комиссияи ҳавзавии интиҳобот дар ҳузури ҳамаи аъзои он баъди аз тарафи раиси комиссия тамомшуда эълон гардидани овоздиҳӣ кушода мешаванд. Кушодани куттиҳои овоздиҳӣ то пурра ба итмом расидани вақти овоздиҳӣ манъ аст.

6. Натиҷаи ҳисоби овозҳо дар маҷлиси комиссияи ҳавзавии интиҳобот баррасӣ гардида, ба протокол дохил карда мешавад, ки ба он раис, котиб ва аъзои комиссия имзо мегузоранд. Протокол ба комиссияи интиҳоботи Ҷамоат пешниҳод карда мешавад.

7. Номзаде ба вакилии Ҷамоат интиҳобгардида дониста мешавад, ки дар интиҳобот аз 50 фоиз зиёди овозҳои интиҳобкунандагони дар овоздиҳӣ иштироккardаро гирифтааст.

8. Комиссияи ҳавзавии интиҳобот аз сабаби дар рафти интиҳобот ё ҳангоми ҳисобкунии овозҳо роҳ додан ба вайрон карда шудани Қонуни мазкур метавонад интиҳоботро безътибор ҳисобад.

9. Интиҳобот барпонашуда дониста мешавад, агар дар он камтар аз 50 фоизи интиҳобкунандагони ба рӯйхати интиҳобкунандагон дохилшуда иштирок карда бошанд.

Моддаи 41. Овоздиҳӣ ва интиҳоботи тақрорӣ

1. Агар дар ҳавзаи интиҳоботӣ номзадии беш аз ду нафар барои вакил шудан ба овоз монда шуда бошад ва ҳеч яке аз онҳо интиҳоб нагардида бошад, комиссияи ҳавзавии интиҳобот дар ҳусуси овоздиҳии тақрорӣ дар ҳавза оид ба ду номзад ба вакилӣ, ки овозҳои бештарро гирифтаанд, қарор қабул менамояд.

2. Овоздиҳии тақрорӣ дар ҳавзаи интиҳоботӣ дар мӯҳлати на дертар аз ду ҳафта, бо риояи талаботи Қонуни мазкур, дар ҳамаи ҳавзаҳои интиҳоботӣ гузаронида мешавад. Ҳангоми овоздиҳии тақрорӣ номзаде интиҳобшуда ҳисобида мешавад, ки овозҳои бештари интиҳобкунандагони дар овоздиҳӣ иштирокнамударо соҳиб шудааст. Агар ҳангоми овоздиҳии тақрорӣ яке аз номзадҳо бо ягон сабаб хориҷ шавад, овоздиҳӣ барои як номзад гузаронида мешавад. Дар ин сурат ба номзад барои вакилии Ҷамоат шудан зарур аст, ки зиёда аз нисфи овозҳои интиҳобкунандагони дар овоздиҳӣ иштирокдоштаро гирад.

3. Агар дар ҳавзаи интиҳобот номзадии на бештар аз ду кас барои вакил шудан ба овоз монда шуда, ҳеч яке аз онҳо интиҳоб нагардида бошанд ё интиҳобот дар ҳавзаи интиҳобот барпонашуда ё безътибор дониста шуда бошад ва ё овоздиҳии тақрорӣ имкон надода бошад, ки вакилии интиҳобшуда муайян гардад, комиссияи интиҳоботи Ҷамоат дар ни ҳавзаи интиҳобот интиҳоботи тақрорӣ мегузаронад. Дар ин ҳолат он метавонад дар бораи гузаронидани интиҳоботи тақрорӣ ва ташкили комиссияи ҳавзавӣ дар ҳайати нав қарор қабул намояд. Овоздиҳӣ дар ҳамаи ҳавзаҳои интиҳобот мувофиқи рӯйхати интиҳобкунандагон, ки барои интиҳоботи асосӣ тартиб дода шуда буд, гузаронида мешавад.

4. Интиҳоботи тақрорӣ дар мӯҳлати на дертар аз ду моҳ баъд аз интиҳоботи асосӣ гузаронида мешавад. Таъсиси комиссияи интиҳобот, бақайдгирии номзадҳо ба вакилии ва чорабиниҳои дигар мувофиқи тартиби муқаррарнамудаи Қонуни мазкур сурат мегиранд. (ҚҶТ аз 16.04.2012с., №827)

Моддан 41¹. Гузаронидани интиҳоботи вакилон ба ивази вакилони хорҷшуда

1. Дар сурати аз ҷониби маҷлиси дахлдори Ҷамоат безътибор дониста шудани ваколатҳои вакилони алоҳида, бо сабабҳои дигар пеш аз мӯҳлат қатъ гардидани ваколатҳои вакилон, дар ҳавзаи дахлдори интиҳоботи дар мӯҳлати ду моҳ баъд аз лаҳзаи хориҷ шудани вакил интиҳоботи нав гузаронида мешавад. Интиҳобот аз тарафи маҷлиси дахлдори Ҷамоат на дертар аз як моҳ пеш аз гузаронидани он таъин гардида, бо риояи талаботи Қонуни мазкур ташкил карда мешавад.

2. Дар сурати камтар аз як сол қабл аз ба охир расидани мӯҳлати ваколатҳои маҷлиси дахлдори Ҷамоат хориҷ шудани вакил интиҳоботи вакилии дигар ба ивази вакилии хориҷ шуда гузаронида намешавад. (ҚҶТ аз 16.04.2012с., №827)

Моддаи 42. Бақайдгирии вакилони Ҷамоат

Комиссияи интиҳоботи Ҷамоат дар асоси протоколҳои маҷлисҳои комиссияҳои ҳавзавии интиҳобот вакилони интиҳобшударо ба қайд мегирад ва рӯйхати онҳоро тартиб дода, дар муддати на дертар аз 3 рӯзи баъди интиҳобот ба Ҷамоат пешниҳод намуда, ба мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва аҳолии шаҳрак ва деҳот хабар медиҳад.

БОБИ 5. МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ ВА ИНТИҚОЛӢ

Моддаи 43. Шикоят намудан нисбати санадҳои мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот

1. Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ метавонанд тибқи тартиби муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба санадҳои мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот ба суд шикоят намоёнд.

2. Санадҳои Ҷамоат, ки аз рӯи он прокурор эътироз овардааст, дар маҷлиси Ҷамоат баррасӣ карда мешаванд.

3. Санадҳои шӯрои Ҷамоат, ки ба онҳо прокурор эътироз овардааст, аз ҷониби шӯрои Ҷамоат баррасӣ карда мешаванд.

4. Санадҳои раиси Ҷамоат, ки оид ба онҳо прокурор эътироз овардааст, аз ҷониби раис баррасӣ карда мешаванд.

5. Дар сурати қонеъ нагардидани эътироз, прокурор метавонад нисбати санадҳои шӯрои Ҷамоат ва раиси Ҷамоат ба Ҷамоат муроҷиат намояд.

6. Ҳангоми қонеъ нагардидани эътирозҳои зикргардида прокурор метавонад ба суд муроҷиат намояд.

Моддаи 44. Ҷавобгарӣ барои вайрон кардани Қонуни мазкур

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ барои вайрон кардани Қонуни мазкур мутобиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

Моддаи 45. Муқаррароти интиқоли

1. Муқаррароти Қонуни мазкур дар қисми интиҳоботи вакилони Ҷамоат аз соли 2010 ва қабули буҷети шаҳрак ва деҳот аз соли 2011 оғоз меёбад.

2. **Ваколатҳои** пешбининамудаи Қонуни мазкурро мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот то интихоботи Ҷамоати нав амалӣ мекунад. Ваколатҳои шӯрои ҷамоатро то интихоби аъзои он раиси Ҷамоат амалӣ менамояд.

Моддаи 46. Аз эътибор соқит донишани Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот»

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 1 декабри соли 1994 «Дар бораи мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот» (Ахбори Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, соли 1994, № 23–24, мод. 450; Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, соли 2008, № 6, мод. 468, 470) аз эътибор соқит доништа шавад.

Моддаи 47. Мавриди амал қарор додани Қонуни мазкур

Қонуни мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон

Эмомалӣ Раҳмон

ш. Душанбе, 5 августи соли 2009,
№ 549
